Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

30 573 Migratiebeleid

O **BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2026

Met deze brief geef ik, onder meer, de stand van zaken weer met betrekking tot verschillende – door uw Kamer aangenomen – moties en toezeggingen met betrekking tot asiel(opvang).

Motie-Perin-Gopie (Volt) c.s. over het stimuleren van duurzame kleinschalige opvang[1]
Verscheidene gemeenten hebben interesse om hun opgave voortkomend uit de spreidingswet kleinschalig vorm te geven. Daarvoor wordt door het COA de definitie gehanteerd dat deze locaties een maximale omvang van 150 personen hebben. Uw kamer is eerder geïnformeerd dat het COA de aangedragen plannen altijd onderzoekt.

In veel gevallen is asielopvang al met kleine locaties ingericht. Zo zijn er
97 COA amv-locaties, 357 Nidos-locaties en geldt voor de reguliere doelgroep dat de meerderheid (12) van de Duurzame Gemeentelijke Opvanglocaties (locaties onder beheer van een gemeente) een kleine omvang heeft. Voor reguliere kleinschalige opvang (kso) in COA-beheer is door het COA een beleidskader opgesteld. Volgende dit kader is er momenteel één kso operationeel en is het de verwachting dat dit jaar nog een tweede locatie volgt. Meer gesprekken lopen, maar daadwerkelijke realisatie blijkt niet altijd mogelijk. Ik heb aangegeven dat er een inventarisatie van knelpunten zal worden opgesteld. Daartoe worden gesprekken gevoerd tussen het ministerie, het COA en de VNG. De kleine schaal van opvanglocaties brengt uitdagingen met zich mee op zowel facilitair als personeel vlak. Uitgangspunt is oplossingsgerichtheid van deze knelpunten, zodat ook handvatten worden gegeven om bij wensen voor kleinschalige opvang vaker over te kunnen gaan tot realisatie Uw Kamer zal in Q1 van 2027 per brief geïnformeerd worden over de uitkomst hiervan.

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen van het lid Van der Goot (OPNL), toe dat dat hij een periodiek overzicht naar de Kamers zal sturen voor het bijhouden van de ontwikkeling van kleinschalige opvang. De staatssecretaris zegt ook toe dat gemonitord zal worden welke voorgenomen kleinschalige opvang niet gerealiseerd kon worden.
Conform de toezegging (T03853) van mijn ambtsvoorganger informeer ik uw Kamer periodiek over de ontwikkelingen in het realiseren van kleinschalige asielopvang (kso) in COA-beheer. Volgende het kader dat het COA voor kso heeft opgesteld is er op dit moment één kso operationeel. Het is de verwachting dat daar dit jaar een tweede locatie bij komt. Het COA heeft diverse leads voor mogelijke kso-locaties in behandeling. Op peildatum 20 oktober 2026 zijn dat 35 mogelijke locaties. Het COA zet erop in om de komende jaren meer kso locaties te kunnen openen. Het proces van lead naar opening kan echter tot enkele jaren duren.

In totaal zijn 60 locaties afgewezen of *on hold* gezet. Hieronder een samenvatting van de redenen hiervoor:
- In 18 gevallen ontbrak het bestuurlijk draagvlak.

[1] Kamerstukken I 2023/24 36.333, I

- In 15 gevallen werd de potentiële locatie ongeschikt bevonden.
- In 11 gevallen werd gekozen voor het inrichten van een ander type locatie in de gemeente.
- In 7 gevallen trok de aanbieder van de locatie zich terug.
- In 4 gevallen vroeg de locatie eigenaar een te hoge huursom.
- In 1 geval werd de locatie afgewezen ivm een eerder incident met amv in de gemeente.
- In 1 geval werd de opgave voor een gemeente op 0 gezet volgend het verdeelbesluit.
- In 1 geval trok de eigenaar zich terug na bedreiging.
- In 1 geval onderzoekt de gemeente asielopvang in eigen beheer.
- In 1 geval voldoet de gemeente al aan het verdeelbesluit.

De minister van Asiel en Migratie zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Perin-Gopie (Volt), toe dat de toetsing van de identiteitsgroei van een lhbtqi+-persoon die zich in het thuisland niet kan uiten en in Nederland uit de kast komt, wordt opgenomen in de herziene werkinstructie van de IND - T04161
Naar aanleiding van de vraag van het lid Perin-Gopie (Volt) bevestig ik de toezegging (T04161) dat in de herziene werkinstructie van de IND wordt geborgd hoe wordt omgegaan met situaties waarin een lhbtiq+-persoon zich in het land van herkomst niet kon uiten en in Nederland wél openlijk uiting kan geven aan zijn seksuele gerichtheid en/of genderidentiteit. In WI 2026/24 is verduidelijkt dat het voorstelbaar is dat iemand na verloop van tijd beter in staat is te verklaren over de eigen seksuele gerichtheid en/of genderidentiteit en daar meer uiting aan is gaan geven; dergelijke verklaringen kunnen in opvolgende aanvragen nieuwe elementen of bevindingen vormen en worden op geloofwaardigheid beoordeeld binnen het bestaande kader. Daarbij sluit de IND zo veel mogelijk aan bij de bewoordingen van de vreemdeling zelf. Het zwaartepunt ligt op het authentieke, individuele verhaal en de persoonlijke beleving, zonder medische tests of onderzoek naar conformiteit met stereotypen en met oog voor het referentiekader van de vreemdeling. Ook wanneer iemand juist in Nederland zichtbaarder of vrijer is geworden in diens seksuele gerichtheid, genderidentiteit en/of -expressie, kan dat — mits concreet en consistent toegelicht — worden meegewogen als nieuw element. Deze verduidelijking is opgenomen in WI 2026/24 en sluit aan op de reeds geldende thema's en werkwijze voor geloofwaardigheidsbeoordeling. Daarmee wordt de toezegging gestand gedaan binnen de bestaande juridische en beleidsmatige kaders, zonder de introductie van nieuwe materiële criteria. Voor de uitvoering geldt bovendien dat op iedere IND-locatie lhbtiq+-coördinatoren beschikbaar zijn ter ondersteuning van een zorgvuldige, individuele beoordeling. Zo wordt geborgd dat recht wordt gedaan aan ieders verhaal, ook wanneer het ruimte en tijd heeft gevraagd om dat onder woorden te brengen.

De minister van Asiel en Migratie zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Perin-Gopie (Volt), toe dat de Wet invoering tweestatusstelsel niet kan worden gebruikt om achteraf verblijfsstatussen (vluchteling of subsidiair beschermd) te veranderen die eerder onder het eenstatusstelsel rechtsgeldig verleend zijn - T04155
- De vraag van het lid Perin-Gopie kwam voort uit de passage in de memorie van toelichting waarin staat: 'Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat ook ten aanzien van het tweestatusstelsel niet is voorzien in overgangsrecht. Dat betekent echter niet dat bij aanvragen van vreemdelingen die nu in het bezit zijn van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd om verlenging van de geldigheidsduur van die vergunning zonder meer zal moeten worden herbeoordeeld of zij kwalificeren als vluchteling of in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming. In beginsel kan worden volstaan met de verlenging van de geldigheidsduur van de vergunning. Dat is immers ook waartoe de aanvraag strekt. (..). Die beoordeling is bij de inwilliging van de oorspronkelijke aanvraag immers al gemaakt en hoeft in zoverre niet opnieuw te worden verricht, tenzij er concrete aanwijzingen zijn voor een andere uitkomst.'

Ook onder het éénstatusstelsel werd beoordeeld of iemand in aanmerking kwam voor bescherming op grond van vluchtelingschap of op grond van subsidiaire bescherming. Dat onderscheid werd al gemaakt, zoals ook blijkt uit de geciteerde passage. Bij een verandering van de situatie, bijvoorbeeld in het land van herkomst, kan altijd een herbeoordeling plaatsvinden. Ook dat is onder het tweestatusstelsel niet anders dan onder het éénstatusstelsel. Het is zelfs van belang dat iemand op basis van de juiste grond verblijf heeft in Nederland, of dat dat verblijf beëindigd wordt wanneer de verblijfsgrond vervalt. Bij een herbeoordeling kan – op basis van inhoudelijke en individuele omstandigheden - de grond voor bescherming veranderen of wegvallen. Zoals verwoord in de memorie van toelichting, volgt in beginsel geen herbeoordeling vanwege de introductie van het

tweestatusstelsel. Een herbeoordeling wordt enkel verricht wanneer daar in een individueel geval concrete aanleiding voor bestaat.
Ik beschouw deze toezegging hiermee als afgedaan.

De minister van Asiel en Migratie zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (JA21), toe dat er geen pardonregeling komt bij de afhandeling van de asielaanvragen waarover nog moet worden besloten - T04164
Zoals ik uw Kamers eerder heb geïnformeerd bij brief[2] van 5 juni 2026, heeft de IND een plan van aanpak opgesteld voor de afhandeling van de openstaande asielaanvragen die zijn ingediend vóór 12 juni 2026. In lijn met de eerdere toezegging aan het lid Van Bijsterveld (JA21), dat het kabinet geen pardonregeling zal invoeren voor de afhandeling van de nog openstaande asielaanvragen, bevat de gekozen aanpak geen collectieve toekenning of afwijzing van aanvragen.

De minister van Asiel en Migratie zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Janssen (SP), toe om gemeenten die wel arbeidsmigranten willen binnenhalen maar geen asielzoekerscentrum wensen, hierop aan te spreken - T04152
Naar aanleiding van de vraag van het lid Janssen (SP) bevestig ik dat gemeenten die wel arbeidsmigranten willen aantrekken maar geen asielopvangplekken realiseren, hierop worden aangesproken. Dit wordt, waar aan de orde, meegenomen in de gesprekken die met gemeenten worden gevoerd in het kader van het interbestuurlijk toezicht op de Spreidingswet. Dit onderwerp is tevens aan bod gekomen bij de Provinciale Regietafels.

MAenM zegt de Kamer toe te zorgen dat met de inzet van de Spreidingswet een goede verdeling van de opvangplekken over het land wordt gerealiseerd.
Naar aanleiding van de toezegging die tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen is gedaan, bevestig ik ervoor zorg te dragen dat met de inzet van de Spreidingswet een goede verdeling van de opvangplekken over het land wordt gerealiseerd. De inzet van de Spreidingswet, met een verdeelsystematiek die is gebaseerd op inwoneraantal en sociaaleconomische status (SES-WOA-score), is er nadrukkelijk op gericht om te komen tot een evenwichtige verdeling van de opvangopgave over gemeenten en over het land.

De minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Van Meenen (D66), toe om de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te verzoeken om een schriftelijke reactie te geven op de (aangehouden) motie van het lid Van Meenen c.s. (36373, E) over een herziene inrichting van de asielprocedure en de asielketen in verband met het maximaal reduceren van gedwongen verplaatsingen van kinderen - T03726
De regering onderschrijft het belang van het beperken van verhuisbewegingen van kinderen in de asielopvang. Met de invoering van het Europese Asiel- en Migratiepact en het proces Ontvangst en Voorbereiding Asielaanvraag (OVA) is de asielprocedure anders ingericht. Het OVA-proces vindt plaats op het aanmeldcentrum in Ter Apel en moet binnen de wettelijke termijn van drie dagen zijn afgerond. De inzet is dat kinderen na het OVA-proces in beginsel doorstromen naar één opvanglocatie, waar zij zo gedurende de rest van hun asielprocedure verblijven. Verhuisbewegingen kunnen desondanks voorkomen. Deze kunnen onder andere het gevolg zijn van de inzet van noodopvanglocaties, die regelmatig openen en sluiten.

Er wordt gewerkt aan een stabiel opvanglandschap, onder meer via de Spreidingswet en de inzet van interbestuurlijk toezicht. De inzet is om op termijn voldoende structurele reguliere opvangcapaciteit te realiseren en het gebruik van noodopvang tot een minimum te beperken. Verhuisbewegingen in het algemeen, en specifiek voor kinderen, worden daarmee ook tot een minimum beperkt.

Het recent verschenen rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) *Kinderen in nood* onderstreept het belang hiervan. De OVV constateert dat het structurele gebruik van noodopvang en de daarmee gepaard gaande verhuisbewegingen leiden tot risico’s voor de veiligheid, ontwikkeling en continuïteit van onderwijs en zorg van kinderen. De beleidsreactie op het rapport zal zowel ingaan op het verbeteren van de omstandigheden van kinderen in de noodopvang als op de door de OVV gesignaleerde systemische knelpunten. Deze beleidsreactie wordt naar verwachting

[2] Kamerstukken II 2025/26, 19 637, nr. 3566

in het vierde kwartaal van 2026 aan de Tweede Kamer aangeboden. Uw Kamer zal hiervan een afschrift ontvangen.

Ik hoop uw Kamer hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink